

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

การรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากภายนอกกับ
การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่น

การรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากโลกตะวันออก

1. อินเดีย

2. จีน

การเผยแพร่ทางวัฒนธรรมของอินเดียก่อให้เกิดการรับและการปรับตัว ของประเทศไทยภายใต้เงื่อนไขดังนี้

1. อารยธรรมอินเดียมีอิทธิพลทางการปกครองในสมัย
อยุธยา คือการยกย่องฐานะของกษัตริย์เป็นสมมุติเทพหรือเทวรา
ชา
2. อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียจัดเป็นรากฐานของ
วัฒนธรรมภาษาไทยของไทยในด้านการใช้ภาษาบาลีและภาษา
สันสกฤตซึ่งนำมาใช้ในภาษาและวรรณกรรมของไทย
3. การรับพุทธศาสนานิกายหินยานมาเป็นศาสนาของชน
ชาติไทย

การรับอารยธรรมอินเดียในมิติใหม่ กล่าวโดยสรุปคือ

1. อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียได้ถ่ายทอดในรัฐไทย โดยมีแรงจูงใจจากความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินสุวรรณภูมิ
2. อารยธรรมอินเดียทั้งทางด้านการปกครอง ปรัชญาและศาสนา ภาษาและวรรณกรรมได้เข้าสู่สังคมไทยในลักษณะการซึมซับ แบบค่อยเป็นค่อยไปจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง
3. อารยธรรมอินเดียเข้าสู่ดินแดนเอเชียอาคเนย์ตามที่นักวิชาการใช้คำว่า “กระบวนการทำให้เป็นอินเดีย” (Indianization)

การเผยแพร่ทางวัฒนธรรมของจีนก่อให้เกิดการรับและการปรับตัวของรัฐไทยภายใต้เงื่อนไขดังนี้

1. การรับอารยธรรมจีนในยุคแรก ปรากฏความโดดเด่นในสมัยสุโขทัยทางด้านการค้าและความสัมพันธ์ภายใต้ระบบรัฐบรรณาการของจีน เรียกว่าเจิงกง (จิ้มก้อง)

2. จีนโพ้นทะเล ชาวจีนได้เข้ามาทำการค้าขายและการตั้งถิ่นฐานพร้อมการใช้พื้นที่อยุธยาเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงทางการค้าไปยังอาณาจักรล้านนา ล้านช้าง พม่า

3. ความกลมกลืนทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

4. การเผยแพร่ด้านวัฒนธรรมของชาวจีนไปสู่คนไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นต้นมา การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน ได้แปรเปลี่ยนเป็นความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น

5. การขยายตัวด้านวัฒนธรรมจีนในแผ่นดินไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเป็นต้นมา มีลักษณะเป็นความผูกพันภายใต้การเจรจาต่อรองและการทำการค้าของชาวจีนได้เชื่อมโยงกับทุกชนชั้นในสังคมไทย จึงส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติอย่างแนบแน่นและไม่เกิดการแปลกแยกในการอยู่ร่วมกันระหว่างคนไทยกับคนจีนในประวัติศาสตร์สังคมไทย

การรับวัฒนธรรมต่างถิ่นกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นใน แต่ละภูมิภาคของไทย

อิทธิพลของอารยธรรมอินเดีย ได้เผยแพร่ความเป็นศาสตร์
ในทุกสาขาวิชาหรือกล่าวได้ว่าอารยธรรมอินเดียเป็นพื้นฐานทาง
วัฒนธรรมไทยในด้านศาสนา (Religion) ศิลปะ (Arts) ศาสตร์
(Sciences) และอักษร (Writing) แต่การเผยแพร่และการรับ
วัฒนธรรมในเบื้องต้นจะปรากฏความชัดเจนเฉพาะในกลุ่มชน
ชั้นสูงและชนชั้นปกครองของสังคมไทยหรือกล่าวได้ว่าความรู้
ที่ได้รับจากอารยธรรมอินเดียเป็นความรู้ของชนชั้นสูงและ
สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนกลุ่มนี้

อิทธิพลของวัฒนธรรมจีน เผยแพร่ในลักษณะ
ของศิลปะในการดำรงชีวิตที่ไม่ติดยึดในกรอบของชนชั้น จึง
ส่งผลในการสืบสานระหว่างบุคคลได้โดยมิได้มีขอบเขตหรือ
ถูกกำหนดกรอบพร้อมระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมของจีนมี
ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จึงส่งผลให้วัฒนธรรม
จีนเข้าสู่สังคมไทยและคนไทยในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับ
ล่างซึ่งได้เปิดโอกาสการสร้างฐานะและเลื่อนฐานะจาก
ความสำเร็จทางการค้ามาเป็นชนชั้นกลางพร้อมการเปลี่ยนผ่าน
(Tranferation) ทางวัฒนธรรมเชื่อมโยงความเป็นไทย-จีนได้
อย่างกลมกลืนร่วมกับการถ่ายทอดความรู้ด้านปรัชญา ศาสนา
และพิธีกรรม ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมจีนในกลุ่มเชื้อสาย
ไทย-จีนจึงปรากฏโดดเด่นในสังคมไทยในทุกภูมิภาค

โลกตะวันตกกับมิตีความสัมพันธ์ที่มีต่ออาณาจักรสยาม

ผลที่ปรากฏในการรับวัฒนธรรมตะวันตกในประวัติศาสตร์
ไทย ก่อนยุคโลกาภิวัตน์ในที่นี้สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การรับอิทธิพลของชาติตะวันตกในสมัยอยุธยาเป็นการรับ
ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป

โปรตุเกส เป็นชนชาติที่นับถือศาสนาคริสต์นิกาย
โรมันคาทอลิก เป็นชาติแรกที่ได้นำวิทยาการที่สำคัญเผยแพร่ให้
ประเทศสยามสมัยอยุธยาหลายอย่าง อาทิเช่น ปืนไฟ แบบแผน
เมืองป้อมปราการต่อสู้ปืนไฟ การฝึกหัดคนไทยให้รู้จักใช้อาวุธปืน
ไฟในการทำสงครามกับพม่า การทำของกินประเภทขนมหวาน

ฮอลันดาและอังกฤษ ทั้งสองชาติเป็นชาติที่นับถือศาสนา
คริสต์นิกายโปรเตสแตนท์ ฮอลันดานำเอาวิชาต่อเรือกำปั่น
ส่วนอังกฤษได้นำเอาวิชาการเดินเรือทะเลให้แก่ชาวสยาม
ฝรั่งเศส ได้นำวิทยาการใช้ในการก่อสร้างเมืองลพบุรี
อยุธยา การสร้างป้อมที่ปากน้ำ และฝั่งบางกอก วิชาก่อสร้าง
วิชาการทหารอย่างยุโรป วิชาดาราศาสตร์

2. การรับอิทธิพลจากชาติตะวันตกในสมัยรัตนโกสินทร์

ช่วงแรก

- (1) แนวคิดใหม่ในการเผยแพร่อิทธิพลตะวันตกในสมัยรัตนโกสินทร์
- (2) การเผยแพร่ความเจริญของชาวอเมริกันในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ช่วงที่สอง

- (1) การเผยแพร่อิทธิพลของชาติตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 4
- (2) การรับอิทธิพลของชาติตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 5

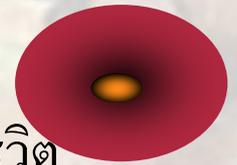
ช่วงที่สาม

- (1) การประกาศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1
- (2) การรับอารยธรรมตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 7
- (3) การรับวัฒนธรรมตะวันตกภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ข้อสรุปจากการรับอารยธรรมตะวันตกช่วงเวลาทั้ง 3 ยุคที่
ผ่านมานี้ได้ส่งผลกับความเปลี่ยนแปลงในด้านสังคมและวัฒนธรรม
โดยรวมของไทยดังนี้

1. ความแตกต่างในรูปลักษณะระหว่างสังคมเมืองและสังคม ชนบท
2. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทย
3. ความเปลี่ยนแปลงด้านลักษณะนิสัยและการเลียนแบบการใช้ชีวิต
ของชาวตะวันตก
4. การใช้ภาษาต่างประเทศ
5. การยกย่องวิทยาการต่างประเทศและการศึกษาของชาติตะวันตก
6. การยกย่องวัฒนธรรมตะวันตกเป็นวัฒนธรรมที่สูงส่งกว่าชาติอื่น

ผลกระทบที่ปรากฏแก่ท้องถิ่นจำแนกในภาพรวมของแต่ละภูมิภาค

ภาคกลาง ความเจริญของโลกตะวันตกส่งผลกระทบต่อภูมิภาคนี้

1. การเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตแตกต่างไปจากสภาพเดิม
2. อิทธิพลของโลกภายนอกมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางเศรษฐกิจของคนไทยภาคกลาง

ภาคเหนือ ความเจริญของโลกตะวันตกส่งผลกระทบต่อภูมิภาคนี้

1. การเผยแพร่ระบบเงินตรา
2. การปลูกข้าวเพื่อขายเป็นสินค้าออก

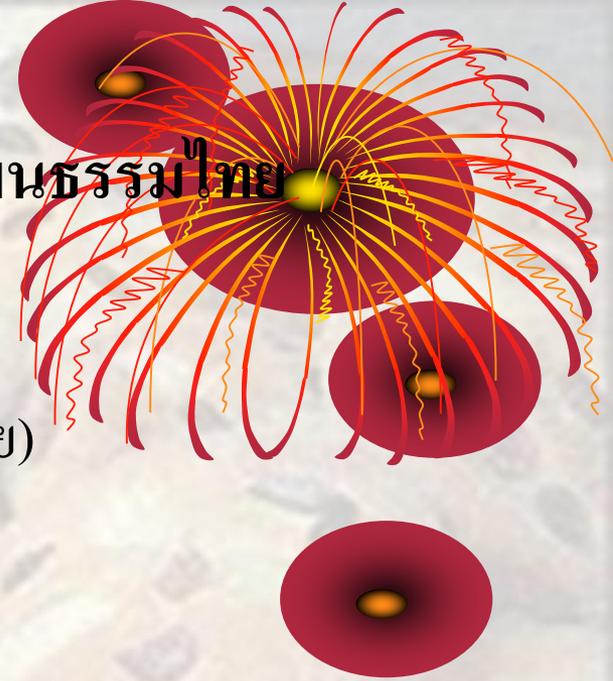

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การลงทุนของคนไทยกับ
ชาวต่างชาติในบริเวณภาคกลางทั้งภาคเกษตรกรรมและภาค
อุตสาหกรรม ผู้เป็นแรงงานรับจ้างล้วนแล้วแต่เป็นชาวอีสาน การอพยพ
จากถิ่นเดิม เข้ามาทำกินในถิ่นอื่นจึงเป็นที่มาของความคิดพื้นฐานของ
ชาวอีสาน ในการมุ่งหน้าเพื่อหางานทำในเขตเมืองหลวง

ภาคใต้ อิทธิพลของชาติตะวันตกกับผลกระทบในด้านเอกลักษณ์
ของท้องถิ่นภาคใต้

1. การลงทุนร่วมกันกับชาติตะวันตก
2. แนวความคิดในการเล่าเรียนต่างประเทศ

โลกาภิวัตน์กับผลที่ปรากฏทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

1. กรณีปัญหาคนไทยพลัดถิ่น
2. กรณีปัญหาชาวเล (มอแกน มอแกลน อูรัก ลาไว้ย)
3. กรณีสิทธิของผู้ถือบัตรลาวอพยพ
4. กรณีปัญหาและข้อเสนอของชนเผ่าและชาติพันธุ์
5. กรณีสิทธิบัตรยา
6. กรณีปัญหาที่ดิน
7. กรณีผลกระทบจากองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
8. กรณีผลกระทบจากการสัมปทานเหมืองแร่ใต้ดิน โปแตช จังหวัดอุดรธานี และภาคอีสาน

9. กรณีเหมืองทอง จ.พิจิตร

10. กรณีพันธุ์ข้าวพื้นเมือง

11. กรณีป่าชุมชน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดย
สิทธิ ชุมชน

12. ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และการตั้งถิ่นฐาน

13. กรณีโรงไฟฟ้าถ่านหินลิกไนต์ อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง

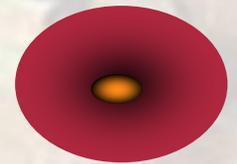
14. การจัดทำโฉนดน้ำ

15. กรณีสื่อวิทยุชุมชน

16. การปฏิรูปการศึกษา

17. กรณีปัญหาการทุจริตลำไย

18. กรณีเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

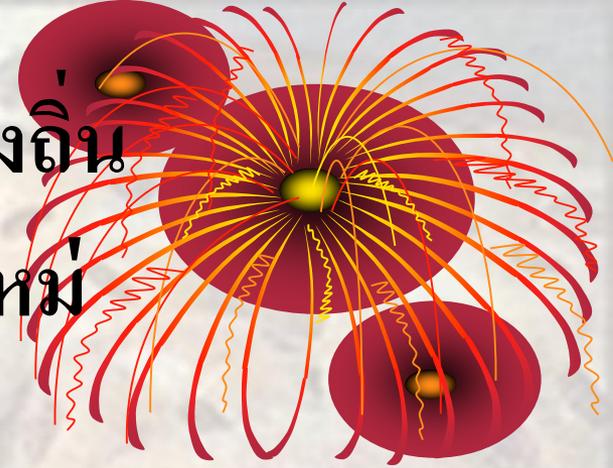

สรุป

จากการประมวลข้อเท็จจริงในพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และการเชื่อมโยงมาสู่ยุคปัจจุบัน พบว่าการรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากโลกตะวันออกและโลกตะวันตก ล้วนมีความสัมพันธ์กับผลที่ปรากฏทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในภาพรวมของวัฒนธรรมไทยทั้งหมดรวมถึงความแตกต่างในระดับของอิทธิพลที่ได้รับจากวัฒนธรรมภายนอกที่ส่งผลในด้านการก่อรูปลักษณะ อัตลักษณ์ และภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น และวัฒนธรรมชุมชน แม้ว่าในสภาพจริงของการดำรงชีวิตมนุษย์ชาติย่อมมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมก็ตามสำหรับยุคโลกาภิวัตน์การรับและสืบสานอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกได้ส่งผลกระทบในระบบทุนนิยมและบริโภคนิยม ดังนั้นการรักษาความเป็นท้องถิ่นเพื่อเชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์ในกระแสโลกเป็นยุทธศาสตร์ที่จะต้องนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศเพื่อนำความยั่งยืนทางวัฒนธรรมให้ปรากฏในสังคมมนุษย์ชาติสืบไป

การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น กับการรับวัฒนธรรมยุคใหม่

การเติบโตของการพัฒนาประเทศที่ก้าวหน้า การพัฒนาเศรษฐกิจตาม
การพัฒนาสากล เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในสังคมไทยอย่าง
หลากหลายมิติ

เช่น กระแสบริโภคนิยม กระแสปัจเจกชนนิยม เป็นต้น